

Osebnosti s Koroškega. V pokoj je stopil šolski vodja g. F. Jarić pri Fari. Učiteljica J. Schitnig v Hodišah je zapustila šolsko službo. Prestavljeni so: nadučitelj g. Mat. Stramec iz Tigerč v Celovec; g. Jan. Pilgram od sv. Primoža v Velikovec; učitelj g. M. Sebastian iz Krčanj k sv. Primožu; podučiteljica gospodična Ela Tavčar iz Št. Petra na Vašinjah v Hodiše. G. Jos. Jekl je imenovan za podučitelja v Št. Petru na Vašinjah. V pokoj je stopil nadučitelj g. A. Supik pri Sv. Nikolaju. Razpisano je mesto učitelja pri Sv. Nikolaju ob Dravi do 6. t. m.

Sestanek slovenskih, hrvaških in srbskih časnikarjev se vrši dne 10. in 11. t. m. v Zagrebu.

Na ljubljansko učiteljske je bilo sprejeto letos v prvi tečaj 52 kandidatov. Ko bi vedeli, kako slabo jim zori pšenica!

Laška šola pri Sv. Ivanu v Trstu, ki jo je pred kratkim sklenil ustanoviti obč. svet tržaški, se ne otvori, ker je namestništvo ustanovitev te šole prepovedalo — na veliko jezo Lahov, ki sedaj seveda obetajo, da se bodo pritoževali na vse mogoče in nemogoče strani.

10 milijonov lir za poitalijančevanje Slovencev in Hrvatov v Primorju in v Dalmaciji. Društvo „Dante Alighieri“ je sklenilo, da si izposodi pri raznih bankah v Italiji 10 milijonov lir, da bi lažje izvrševalo svojo nalogo. Da bo največ tega denarja dobilo društvo „Lega Nazionale“, o tem ni dvoma, kakor tudi ne o tem, da bodo otroški vrteci in „Legine“ šole kakor gobe iz tal vedno bolj rastle po slovenskih in hrvaških občinah v Primorju in Dalmaciji. Naj bi vendar ti komedijanti rajši za ta denar kupili polente svojim rojakom, ki si jo morajo služiti sedaj na tujem kakor pri nas v Avstriji, na Francoskem in v Ameriki.

Deželni zbor tirolski. Nemei in Lahi so se sporazumeli glede delovanja dež. zbora tako, da bo mogel isti mirno rešiti predlogo glede učiteljskih plač.

V gimnazijo v Kranju se je letos vpisalo 364 dijakov in sicer v I. razred 70, v II. razred 58, III. razred 55, v IV. razred 47, V. razred 48, VI. razred 29, VII. razred 34 in v VIII. razred 23 učencev. Prvi trije razredi se bodo radi prevelikega števila dijakov morali deliti. Kakor statistični dati izkazujejo, pada frekvenca kranjskega gimnazija; dočim je bilo na tem zavodu v šolskem letu 1900/1901 509, 1901/1902 455 in 1902/1903 389 dijakov, jih je letos samo 364.

Potrjena učna knjiga. Naučno ministrstvo je potrdilo Andrej Senekovičev knjigo „Osnovni nauki iz fizike in kemije za meščanske šole“, II. natis — za učno uporabo na meščanskih šolah s slovenskim učnim jezikom.

Na II. državni gimnaziji, ki je letos popolna z vsemi osmimi razredi, se je vpisalo 424 učencev, in sicer v posamezne razrede tako-le: I. a — 68; I. b — 68; II. a 36; II. b — 38; III. a — 30; III. b — 30; IV. — 35; V. — 37; VI. — 24; VII. — 29; VIII. — 29. Na zavodu je poleg ravnatelja 10 definitivnih in 5 nadomestnih učnih moči.

Šola za enega otroka. V naši državi vladajo čudne razmere. Značilno pa je to, da se le-te po največ tičejo samo Slovanov. Ako bi bilo to drugače, bi se mi ne vznemirjali toliko. Beležiti moramo slučaj, ki neovrgljivo kaže, kako ljubeznivo skrbi naša preljubna Avstrija za — Nemce, kako pa zapostavlja — nas, uboge slovenske helote! V vasi Svatonjevice na Češkem vzdržuje nemško ljudsko šolo za enega otroka. Lani je bilo v tej šoli 7 učencev. Letos pa pohaja to šolo samo ena učenka in še ta je hčerka učiteljeva! Čujte to čudo Slovenci, kateri si morate za stotine svoje dece na Goriškem, v Trstu, na Štajerskem in Koroškem vzdrževati svoje zasebne šole! Tako postopa vsem narodom pravična vlada avstrijska napram Nemcem, vam pa da k večjemu — batin! Človeku bi zares skoro zavrela kri vočigled taki krivici! No, pa mi ravnodušno prenašamo vse, k večjemu, da včasih skrivaj zaškripljemo z zobmi! To je naša miserija . . .

Prebivalstvo na Ogrskem se manjša. V minolem polletju t. l. je bilo porodov za 37.600 manj kakor lani v isti dobi, umrlo pa jih je 4800 več nego lani v istem času. — Madjari prihajajo na beraško palico.

Visoka izobraženost Fincev je dokazana najbolj s tem, da ima mestece Tavastellus, ki šteje le 6000 prebivalcev, 258 knjižnic. Sedem knjižnic je last mesta, 151 raznih društev, ostale knjižnice so last zasebnikov, a so odprte v splošno porabo.

Rudolf Falb, svetovnoznani vremenski prerok je umrl v Berlinu. Falb je bil rojen l. 1838. v Obdachu na Gornjem Štajerskem ter je služil nekaj časa v domovini za kaplana. Pozneje je postal protestant. Spisal je mnogo znanstvenih knjig o zvezdoslovju in vremenstvu.

Ali sme biti učitelj voljen v občinski zastop? Pri zadnjih občinskih volitvah v Lvovu sta bila izvoljena v občinski zastop tudi učitelja Kornel Jaworsky in Jan Solejsky. Nekateri občinarji — saj vemo na čegavo inicijativo! — so pobijali to izvolitev, češ, da učitelji kot občinski nastavljeni nimajo pasivne volilne pravice v občinski zastop. Občinski svet je volitev potrdil. Proti temu sklepu se je pritožil občinski svetnik dr. Stanislav Obminsky na upravno sodišče. Pritožba se sklicuje na § 106. lvovskega občinskega reda, po katerem so občinski uradniki izključeni od izvolitve v občinski zastop. Zagovornik prizadetih učiteljev je pri obravnavi dokazal, da se učitelji strogo ločijo od občinskih uradnikov, tudi ako jih občina nastavi. Upravno sodišče je zavidne pritožnike proti učiteljskim pravicam zavrnilo.

Listnica uredništva.

J. S. M. v M. Vaši prošnji ustrezemo prihodnjic. — **E. P. v T.** Vsako prilogo je treba stranki vrniti, zakaj priloga je njena last in tudi vedno ostane. To bo izprevidel tudi Vaš nadzornik in Vam brez obotavljanja vrnil dotično izpričevalo, ker sicer ga lahko drugim potom od njega zahtevate. Nadzornik si lahko napravi prepis, če se mu hoče, original pa mora vrniti Vam. To mu povejte in kmalu bo zopet Vaše, kar je vaša last.

Naznanilo.

Pri vseh knjigotržcih je dobiti po K 1:60 Navodilo k I. zv. Črnivčeve Računice.

Založila „Slovenska Šolska Matica“.

Odbor.

Eno leto učitelj v hribih.

Izkusil J—n.

(Konec.)

Trikrat na teden je šel poštni pot v Sokolovec: Kako nestrpno sem pričakoval pošte in kako hlastno sem popadel številke „Slov. Naroda“. In kako hudo mi je bilo, kadar zaradi zametov sel ni mogel na pošto! Tisti dan nisem bil kar nič razpoložen. Gričar se je večkrat primajal v moje stanovanje, da sem mu povedal iz časopisa kako novico. Poslušal me je z ušesi in očmi. „Jaz pa pravim“, je dejal večkrat, „da bodo le enkrat riberalci zmagali, saj se vidi, da ti krekikalci ne delajo prav. Poglejte, učitelj, v naši vasi je pravzaprav samo en krekikalec, to je tisti Špan, vsaj ga poznate, ko je njegovega sina v gozdu strela ubila in njegova punca hodi k vam v šolo. In tega tudi vselej župnik Polh obiše, kadar pride sem otroke učiti. Jaz vam rečem, učitelj, da pred petimi leti so bili na Bukovcu še sami krekikalci, zdaj pa če je še tista Lešnikarica, ki vam daje mleko, in pa Špan, ki je bil že tolikrat zaprt in že pod kriminalom je bil.“ — „Pri lanskim volitvah so se Bukovčani dobro obnašali,“ pravim jaz. „Saj je bilo še slišati, da misli tudi Špan riberalno voliti, pa mu je gospod obljubil najlepšo hojo v gozdu, če

bo z njim potegnil. Pa pravzaprav mi še Špana ne maramo, naj ga ima le Polh.“ Tako je govoril Gričar pri raznih priklakah.

Ker sem se nekje že dotaknil mišje romantike, naj sledita še dva žalostna dogodljaja iz mišjega življenja pod mojo streho. Na polici v kuhinji sem imel različna jedila v papirnatih zavitkih, zlasti pa vsakovrstnih testenin iz priznane notranjske firme Žnideršič in Valenčič. Neki večer zašumi nekaj v zavitku, v katerem je bil riž. „Ti mi pa ne uideš, predrzna stvarca!“ Hitro stisnem zgoraj zavitek, tako da je bil izhod miški zaprt. Brez velikih ceremonij jo obsodim na smrt. V štedilniku je bil ogeaj, in tja vržem zavitek z rižem in hudodelko. Obsodili me boste, da sem bil nečloveški. Mačke ni bilo. No, morda bi bila to prirodna smrt, če bi prišla v mačje kremplje? Pri tem krutem činu sem se nehote spomnil srednjeveških grmad in stresel sem se. Druga grozna nesreča se je pripetila miški, ki je šla v lonec mast okušat. Lonec je bil zaprt z deščico, ki jo je tlačil kamen. Hotel sem speči klobaso, zato lonec odprem, da bi zagrabil žlico masti. Ali kako se ustrašim, ko se moje oči srečajo z dvema svetlo-črnima očescema. Pa tudi uboga stvarca se je ustrašila. „Tudi ti mi ne smeš uiti!“ Sodba: smrt na ognju. V hudo žerjavico stresem svojo žrtev. Vesele misli so se ji porajale, ko skoči iz lonca. Ali — o joj! — že je padla v žerjavico. Kdo bi si mislil kaj takega: miška skoči iz štedilnika in se počasi kobaca proti luknji. Dasi mi je ušla, vendar sem bil prepričan, da je takoj poginila za opeklinami.

Odslej me miške niso več tako nadlegovale. Zadnjo je menda vjel pes tovariša Miška, ko me je ta posetil. V zahvalo zato sem psa pogladil prav prijateljski. Toda še tisti večer sem se prepričal, da ni zaslužil pohvale. Posodo, v kateri sem imel shranjeno mleko, sem našel prazno. Med tem, ko sva s tovarišem pri harmoniju sedela, je izpil kužek mleko, misleč menda, da je nastavljeno zanj. Marsikaj bi še lahko povedal o tragični usodi ljubeznivih mišk, pa to naj zadostuje. Te so bile ponoči moje tovarišice.

Masti, v kateri sem zalotil tatico, nisem več rabil. Lonec sem postavil na štedilnik, da se je mast stopila, potem sem jo izlil skozi okno. Tako sem uničil marsikateri zavojček z vsebino vred, če sem zapazil v njem kaj mišjih ostankov. Pred mišimi ni bilo varno nič. Že to je bil razlog, da sem začel premišljati, kako bi izpremenil svoj žalostni položaj. Izpremenil sem ga. Videli pa boste, da sem prišel iz dežja pod kap.

Kuharije sem se tako naveličal, kakor se naveliča resen mož poslušati sitno, zgovorno klepetuljo. Vprašal sem nesnažno Katro, če bi me vzela na hrano. Vzela me je.

Nesnažna Katra je bila šibka ženica, drobnega in suhega obraza. Lepa ni bila. Pa to je postranska stvar. Hodila je vedno v strganem krilu in poletni bosa. Snaga in red ji je bila deveta briga. Upal sem, da jo jaz navadim snage. Njen mož, dolg pa precej močan človek, je bil malokdaj doma. Pri kosilu mi je rad družbo delal. Da sem imel boljše slast, je zvečil tobak in pljuval je, kakor bi voda tekla iz brizgalnice. Pa daleč je pljunil, daleč! Kaj menite, od peči pa do mize pljuniti ali obratno, tega ne ume vsak voznik. Preden se je pridušil, je pljunil v kot ali sredi kuhinje, to ni bilo tako natančno kakor na kmetih. Pa tudi žena se je znala

pridušati, akoravno je obiskovala nekje na Notranjskem samostansko šolo. Pri štedilniku je bilo par desak na stolah, na teh pa slama. To je bila otroška postelja. In to je bilo jako praktično. Mati je kuhala, otroci so zraven štedilnika ležali. Če se je kateremu kaj ponesrečilo — v mislih imam tistega Ribničana v pravljici — nič zato. „Kaj si naredil!“ ga je posvarila mati, in vse je bilo pozabljeno. In če je kateri paglavec segel z umazano roko v jed, ki je bila meni namenjena, je slišal opomin: „Pusti, bube, to je za gospoda!“ Pogrnili so mi navadno v kuhinji. V kotu je bila debela, stara miza. Ta ni bila nikdar prazna. Pozabil sem že, kaj vse sem videl na nji. Ključ, veriga, krtača, gospodarjeva „fajfa“, gospodinjin predpasnik, fantov klobuk, to je bilo kaj navadnega. Ko je žena Nesnaga pogrnila zame, potisnila je vse te reči na drugi konec mize.

V zibelki je ležalo dete. Prav prijeten vonj ni puhtel od tam. V kotu si videl plenice, v katerih je bilo kaj zavito. Mokre plenice pa so se sušile pri štedilniku. Dolgo je moral otrok jokati, da ga je vzela iz zibeli. Pestovala je nagega, k večjemu če ga je skušala zaviti v predpasnik, ki pa je bil navadno raztrgan. Vsa vas se je zgražala nad tem. Gričarica ji je poslala nekoč nekaj cunj, da bi otroka zavijala, pa to ni pomagalo nič. Paganček je moral biti nag. Večkrat sem jo kregal radi take malomarnosti in nesnage, pa videlo se je na njenem temnem pogledu, da kratko in malo z mojim poukom ni zadovoljna. Novega reda me je naučila nesnažna Katra. Večkrat sem moral kosila čakati do tri četrt na eno in jesti sem moral zmrzel krompir. Bil je sladak, kakor s cukrom potrošen. Svinje ga niso marale. Slabo se mi je godilo prej, ko sem si sam kuhal, a mnogo slabše se mi je godilo sedaj. „O, ljub, ljub, ljub, o ljub moj mož, kako j' b'lo lušno v tvojmu koš“, je fantazirala žena, ko jo je mož vrgel iz koša v lužo. Če me je obiskal tovariš Rjavce iz Hrastovca ali Miško iz Smrekovca ali pa tudi dacar iz Hruševca, jih nisem mogel odvesti v gostilnico h Katri, ampak postregel sem jim sam s črno kavo in slivovcem.

Ko je pa prišla pomlad ter se pot do Korenja osušila, sem plačal Nesnagi za izbornu postrežbo ter šel na hrano v Korenje, kjer je imel Ivanetič izbornu kmetiško gostilnico. Vsak dan dvakrat sem moral premeriti 20 minut dolgo pot in precej strm klanec pred vasjo. Ves moker sem bil, ko sem prišel k Ivanetiču. Tudi to je bilo mučno. Trpel sem, ker mi je bilo znano, da prebije potrpljenje železna vrata. Preden je nastopila jesen, sem dobil dekret za boljše mesto, za Razpotje. In sedaj službujem tu, kjer rad premišljam svoje muk polno življenje na Bukovcu.

Preden končam, se moram spomniti še Suhača v Hrastovcu. Ali me ni neke nedelje iztiril iz zakristije, torej iz cerkve, češ, da sem prišel prepozno? Ubogi bukovski učitelj! Sedem kilometrov daleč sem prišel k maši, pa stopil sem v zakristijo takrat, ko je kaplan bral „Asperges me“. Torej zamudil nisem nič. Vrata za menoj je zaklenil. Njegov fanatizem mu je škodoval. Njegovi pristaši so ga začeli mrziti. Tudi Prevzvišenemu je bilo končno preveč. Prišel je osebno v Hrastovo, da je preiskal čudne, po Suhaču zapletene razmere. Čez osem dni je moral fanatik zapustiti Hrastovo. Suhač, ki si je privoščil Rjavca na prižnici, je šel, ta pa je ostal.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Idriji. Naročnino pa prejema gosp. Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.